

INGLIZ TILIDA GAPNING KOMMUNIKATIV TIPLARIDAGI INTONATSIYASI**Mexmonova Yulduzxon Baxodirovna****Mustaqil-tadqiqotchi 2- kurs****Farg'ona Davlat Universiteti****mehmonovayulduz59@gmail.com****<https://doi.org/10.5281/zenodo.13709614>****Annotatsiya**

Ushbu tezis ingliz tilida gapning kommunikativ tiplaridagi intonatsiyasi mavzusida qisqacha yoritib borilgan va o'z ichiga bir nechta misollarni qamrab olgan.

Kirish

Ingliz tilida gapning kommunikativ tiplaridagi intonatsiyasi-bugapning ma'no va maqsadini, shuningdek, gaplovchi va tinglovchi o'rtasidagi munosabatni belgilaydigan muhim elementdir. Quyida shu mavzudagi asosiy tezislar keltiraman:

1. Intonatsiyaning roli: Intonatsiya jumla va gaplar ma'nosini aniqlashda katta ahamiyatga ega. U orqali gaplovchi o'z hissiyotlarini, fikr-mulohazalarini va kommunikativ maqsadini ifodalaydi.

2. Gapning kommunikativ turlari: Ingliz tilidagi asosiy kommunikativ tiplar: deklarativ (to'g'ri), interrigativ (savol), imperativ (buyuruv) va eksklamativ (hayrat ifodalovchi) gaplar. Har bir turda turli hil intonatsiya vositalari qo'llaniladi.

Deklarativ gaplar: Odatda pastlab boradigan intonatsiyaga ega bo'ladi. Masalan: "She is going to the market."

Interrogativ gaplar: Savol gaplar ikki xil intonatsiyaga ega bo'lishi mumkin: pastlab boradigan yoki ko'tarilib boradigan. Masalan: Are coming? (Yes/No savoli) ko'tarilib boradi, ammo "Where are you going?" (Wh- savoli pastlab boradi).

Imperativ gaplar: Talab va buyruqlarni bildirish uchun pastlab boradigan yoki ko'tarilib boradigan intonatsiya ishlatiladi. Masalan: "Close the door."

Eksklamativ gaplar: Hissiyotni ifodalash uchun ko'tarilib boradigan intonatsiya ishlatiladi. Masalan: "What a beautiful day!"

3. Intonatsiyaning funksiyalari: Intonatsiya nafaqat gapning ma'nosini, balki undagi tinglovchiga ta'sir ko'rsatish usulini ham o'z ichiga oladi. Bu orqali gaplovchi suhbatdoshiga nisbatan o'z munosabatini ifodalaydi, muloqotning emotsional to'yinganligini belgilaydi.

4. Intonatsiya va kontekst: Gapning intonatsiyasi kontekstga bog'liq holda o'zgarishi mumkin. Mazkur kontekst gaplovchi va tinglovchi o'rtasidagi munosabat, mavzu yoki muloqotning ijtimoiy va madaniy fonida aniqlanadi.

5. Omillar va vaziyatlar: Intonatsiya turli omillar va vaziyatlarga qarab o'zgarishi mumkin, masalan, gaplovchining Yoshi, jinsi, ijtimoiy holati, shuningdek, muloqot maqsadi va kanali (oflayn yoki onlayn).

References:

1. "English Intonation: An Introduction" by J.C. Wells
2. "Intonation in American English" by Julia L. B. Kennedy
3. "Intonation and Prosody in English" edited by Philip Carr and Danijela Tomašević
4. "The Intonation of English" by J.D. O'Connor
5. "Intonation in Discourse" by D. Brazil

6. Cambridge English Online - Intonation
7. English Club - Intonation
8. BBC Learning English - Pronunciation
9. The British Council - Pronunciation and Intonation
10. Intonation and Stress in English.

INNOVATIVE
ACADEMY